

Startdocument dijkversterking Mastenbroek-IJssel

Definitieve versie 1.0

Colofon

Waterschap Drents Overijsselse Delta

Opdrachtgever: Cor Beekmans
Opdrachtnemer: Margreet Krol
Projectnaam: Mastenbroek-IJssel
Projectfase: Verkenningsfase
Documentnaam: Startdocument dijkversterking Mastenbroek-IJssel

---

Documenthistorie

Versie	Datum	Opsteller	Controle	Vrijgave	Omschrijving
0.1	2 oktober	Margreet Krol en Hendrika Jager	Margreet Krol	IPM	Versie gereed voor advisering ABG
0.2	1 november	Hendrika Jager	IPM	ABG	Versie gereed voor advisering BBG en opmerkingen ABG verwerkt
0.3	15 november	Hendrika Jager	ABG	BBG	Versie gereed voor interne besluitvorming (DB), advies BBG verwerkt
1.0	5 december	Hendrika Jager	IPM	DB	Definitieve versie gereed voor publicatie januari 2024

Inhoudsopgave

Samenvatting 4

---

1. Inleiding 6

- 1.1 Waarom is dijkversterking nodig? 6
- 1.2 Waar ligt het projectgebied? 6
- 1.3 Project op hoofdlijnen 6
- 1.4 Waarom is dit document belangrijk voor mij? 7
- 1.5 Leeswijzer 7
- 1.6 Mogelijkheden om te reageren 7

2 Gebiedsbeschrijving 8

- 2.1 De dijk 8
- 2.2 Historie 8
- 2.3 Gebiedskenmerken 8
- 2.4 Toekomstige ontwikkelingen langs de dijk 9

3 De opgave 12

- 3.1 Een veilige dijk, nu en in de toekomst 12
- 3.2 Een ingepaste en duurzame dijk 12
- 3.3 Waarom is de dijk afgekeurd? 13

4 Hoe word ik betrokken? 15

- 4.1 Mee doen en meepraten 15
- 4.2 Hoe kan ik meedoen? 17

5 Aanpak van het project 19

- 5.1 Aanpak op hoofdlijnen 19
- 5.2 De afweging tot het voorkeursalternatief 20
- 5.3 Bestuurlijke samenwerking 22

6 Procedure 23

- 6.1 Formele Besluitvorming 23

Samenvatting

De IJsseldijk tussen Zwolle en IJsselmuiden moet worden versterkt om polder Mastenbroek te beschermen tegen hoogwater. De dijk voldoet niet meer aan de wettelijke eisen voor hoogwaterveiligheid. Daarom start het Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOdelta) het project Mastenbroek-IJssel. In dit project verkennen we wat de beste oplossing is om de dijk te versterken. Dit project is onderdeel van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Wat is er met de dijk aan de hand?

Uit onderzoek blijkt dat 10,8 km van de 14,6 km tussen Spooldersluis in Zwolle en IJsselmuiden niet voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen. Het gaat onder andere om hoogte, stabiliteit van de dijk en piping. Het deel van de IJsseldijk tussen de Spooldersluis tot en met de dijk rond Westenholte en het hoge deel van de dijk in het dorp Wilsum zijn sterk en hoog genoeg en hoeven niet versterkt te worden.

Project in drie fasen

Het project Mastenbroek-IJssel doorloopt drie fasen:

- verkenning (periode 2024-2025)
- planuitwerking (periode 2026-2028)
- realisatie (vanaf 2029)

Dit startdocument kondigt het begin van het project aan: de verkenning. In die fase onderzoekt het waterschap wat er precies moet gebeuren om de IJsseldijk tussen Zwolle en IJsselmuiden veilig te maken en wat de beste oplossing is. Dat doen we samen met bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden zoals de gemeente Kampen, gemeente Zwolle, provincie Overijssel en Rijkswaterstaat. Aan het einde van de verkenning ligt er een concept-voorkeursalternatief dat we met geïnteresseerden en belanghebbenden bespreken. De verkenning wordt afgerond met een besluit over een voorkeursalternatief waarmee de waterveiligheid tussen Zwolle en IJsselmuiden wordt gewaarborgd. Na de verkenning worden de maatregelen uit het voorkeursalternatief verder uitgewerkt tot een definitief plan en volgt de realisatie.

Hoe word ik betrokken en geïnformeerd?

In de verkenning worden geïnteresseerden en belanghebbenden op verschillende momenten betrokken. Via digitale nieuwsbrieven, social media en wdodelta.nl/mastenbroek-ijssel houden we iedereen op de hoogte van het project, de voortgang, bijeenkomsten en formele reactiemomenten. Via de website kunt u zich aanmelden voor de digitale nieuwsbrief.

Wanneer kan ik formeel reageren?

Voorafgaand aan belangrijke besluiten kan iedereen formeel reageren met een zienswijze. Dat kan op dit startdocument, de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, het concept voorkeursalternatief en het ontwerp projectbesluit. Via de nieuwsbrief informeren wij u vooraf over bewonersbijeenkomsten en formele momenten waarop u uw inbreng kunt geven.

Reageren op dit startdocument

Iedereen kan van 8 januari tot en met 19 februari 2024 reageren op dit startdocument.

Dit kan op deze manieren:

- mondeling: tijdens de startbijeenkomst op 22 januari 2024 voor geïnteresseerden en belanghebbenden (locatie van deze bijeenkomst vindt u op de wdodelta.nl/mastenbroek-ijssel)

- digitaal: door te mailen naar mastenbroek-ijssel@wdodelta.nl
- per post: door te schrijven naar Waterschap Drents Overijsselse Delta, t.a.v. Hendrika Jager, Postbus 60, 8000 AB Zwolle

Wat gebeurt er met uw reactie?

Uw reactie op het voornemen tot de dijkversterking, de manier waarop we dit aanpakken en de wijze waarop u daarbij wordt betrokken horen we graag en nemen wij in behandeling. We laten u weten wat we met uw inbreng hebben gedaan of nog gaan doen.

1. Inleiding

De IJsseldijk tussen Zwolle en IJsselmuiden moet worden versterkt om polder Mastenbroek te beschermen tegen hoogwater. Een deel van deze dijk voldoet niet aan de wettelijke eisen voor hoogwaterveiligheid. Dat is de aanleiding voor het Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOdelta) om het dijkversterkingsproject Mastenbroek-IJssel te starten. Dit project maakt onderdeel uit van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

1.1 Waarom is dijkversterking nodig?

In een rivierdelta is werken aan waterveiligheid nooit klaar. In de toekomst worden op de IJssel tussen Zwolle en Kampen hogere rivierafvoeren verwacht in combinatie met opstuwung van het rivierwater vanuit het IJsselmeer tijdens een noordwester storm. Bij de laatste beoordeling van de IJsseldijk tussen de Spooldersluis en IJsselmuiden blijkt dat de dijk tussen 's Heerenbroek en IJsselmuiden niet aan de wettelijke waterveiligheids-eisen voldoet. De dijk is niet voldoende sterk en/of hoog voor situaties met extreem hoogwater. Daarom is dijkversterking noodzakelijk. Zo beschermen we ons gebied tegen overstromingen. Tot die tijd houdt het waterschap de conditie van de dijken goed in gaten en treft zij tijdelijke maatregelen bij hoogwater als dat nodig is.

1.2 Waar ligt het projectgebied?

De IJsseldijk tussen Zwolle en IJsselmuiden wordt in de Waterwet normtraject 10-3 genoemd. Vanaf de Spooldersluis in Zwolle loopt het traject stroomafwaarts richting IJsselmuiden. Het hele normtraject is in totaal 14,6 km lang. Hiervan moet bijna 11 km versterkt worden. De ligging van het projectgebied is weergegeven in Figuur 1 met een oranje arcering.

Figuur 1 Ligging projectgebied

1.3 Project op hoofdlijnen

Het project doorloopt drie fasen: de verkenning, planuitwerking en de realisatiefase (zie Figuur 2). Elke fase wordt afgesloten met een besluit: hoe verder te gaan in de volgende fase. Deze methode wordt algemeen toegepast voor alle grote infrastructurele projecten in Nederland.

Figuur 2 Planning van het project op hoofdlijnen

1.4 Waarom is dit document belangrijk voor mij?

Met dit Startdocument wil WDODelta laten weten dat ze start met het onderzoek naar dijkversterkingsmaatregelen om de waterveiligheid tussen Zwolle en IJsselmuiden naar de toekomst toe te waarborgen. Door dit aan het begin van de verkenning aan te kondigen is voor belanghebbenden en geïnteresseerden helder wat onderzocht gaat worden, hoe WDODelta het project aan wil pakken, op welke wijze zij u betreft en wanneer en op welke wijze één ieder daarop kan reageren.

1.5 Leeswijzer

Dit document is de formele kennisgeving van de start van de verkenning en geeft antwoord op de volgende vragen:

Hoe kan ik reageren op dit document?	Hoofdstuk 1
Waar vindt het project plaats?	Hoofdstuk 2
Waarom is dijkversterking nodig en wat is de opgave?	Hoofdstuk 3
Hoe kan ik meedoen en op welke wijze word ik betrokken en geïnformeerd en blijf ik op de hoogte?	Hoofdstuk 4
Hoe komen alternatieven tot stand en vindt de afweging tot een Voorkeursalternatief plaats?	Hoofdstuk 5
Welke procedure wordt doorlopen en wanneer vindt de besluitvorming plaats?	Hoofdstuk 6

1.6 Mogelijkheden om te reageren

Het startdocument en de kennisgeving voornemen en participatie is op 8 januari 2024 openbaar gemaakt in de Staatscourant, in het Waterschapsblad en in diverse regionale kranten en in te zien op de projectwebsite: www.wdodelta.nl en ligt tot 19 februari ter inzage op het waterschapskantoor en op een aantal locaties in het projectgebied (zie projectwebsite). Graag ontvangen wij voor 19 februari 2024 uw reactie op deze kennisgeving voornemen en participatie.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Uw reactie op het voornemen tot de dijkversterking, de manier waarop we dat doen en de wijze waarop u daarbij wordt betrokken horen we graag en nemen wij in behandeling. We laten u weten wat we met uw inbreng hebben gedaan of nog gaan doen.

Meer informatie en uitnodiging bijeenkomst

Als u vragen heeft over deze kennisgeving of meer wilt weten over het project bent u van harte welkom bij de startbijeenkomst op 22 januari 2024. Ook kunt u contact opnemen met omgevingsmanager Hendrika Jager door te mailen naar mastenbroek-ijssel@wdodelta.nl. De datum en locatie van de startbijeenkomst en onze contactgegevens vindt u op de projectwebsite www.wdodelta.nl.

2 Gebiedsbeschrijving

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste kenmerken van de IJsseldijk tussen Zwolle en IJsselmuiden en het gebied waarin deze dijk zich bevindt. We brengen de functies en waarden van het gebied nader in beeld in de verkenning en zetten hier alvast de meest opvallende op een rij.

2.1 De dijk

De IJsseldijk ligt in de IJsseldelta en loopt vanaf de Spooldersluis in Zwolle langs de rivier de IJssel stroomafwaarts richting IJsselmuiden. De IJsseldijk biedt bescherming tegen hoogwater aan diverse dorpen zoals 's Heerenbroek, Veecaten, Wilsum en Nieuwstad en het noordwestelijke deel van Zwolle, IJsselmuiden en polder Mastenbroek.

2.2 Historie

Polder Mastenbroek is eeuwenoud en ontstaan door grootschalige ontginningen in de 14^e eeuw. De meanderende IJssel heeft haar sporen achtergelaten in de ondergrond, er zijn bijvoorbeeld veel verborgen geulen.

Overstromingen

Het gebied is regelmatig geteisterd door overstromingen. Uit de laatste eeuwen hebben vooral de stormvloed en uit 1775, 1825 en 1916 veel schade veroorzaakt. De verschillende kolken in het gebied vormen hiervan de stille getuigen.

Kaart uit 1750 van de Mastenbroekpolder.

Dijkversterking en rivierverruiming

De laatste grootschalige dijkversterking in dit gebied vond eind jaren '80 en begin jaren '90 plaats. Het traject is destijds versterkt via de twee projecten Zwolle-Wilsum en Wilsum-IJsselmuiden (uitgevoerd door toenmalig waterschap IJsseldelta). Meer recent is de dijk bij Westenholtte in 2016 over een lengte van circa 2 km verlegd in het kader van het programma Ruimte voor de Rivier van Rijkswaterstaat.

2.3 Gebiedskenmerken

Gebruik van de dijk

De dijk tussen Wilsum en IJsselmuiden is (grotendeels) toegankelijk voor de auto, op het overige dijktraject bestaat de kruin uit verharding die toegankelijk is voor voetgangers en fietsers. Tussen IJsselmuiden en Zwolle ligt de Zwolseweg (N764) waarlangs veel auto- en vrachtverkeer wordt afgewikkeld. Omdat er geen sprake is van een doorgaande autoverbinding op de dijk wordt ook veel van het autoverkeer uit de dorpen Wilsum/Nieuwstad en Veecaten/'s-Heerenbroek via de Zwolseweg afgewikkeld. Naast de dorpen liggen er verspreid aan de dijk aan de kant van de polder ook een aantal dijkwoningen. Voor een aantal dijkwoningen is de dijk de enige ontsluiting van het erf. In IJsselmuiden zijn dijk en Zwolseweg één geheel. Ter hoogte van de stationsomgeving Kampen komen, naast het station, ook de ontsluiting van Kampen, Genemuiden en IJsselmuiden samen. Een gebied waar veel verschillende functies samenkomen op de dijk. Bedrijvigheid is er ook aan de kant van de rivier. Zo ligt er een haven, enkele woonboten en een overslagpunt voor bouwgrondstoffen. Richting Zwolle zien we op enkele locaties agrarische ondernemingen aan beide zijden van de dijk, bebouwing ter

hoogte van Wilsum buitendijks en vaart er een voet- en fietsveer tussen Zalk en 's-Heerenbroek ter hoogte van het theehuis Zalkerveer op de dijk.

Uiterwaarden en natuur

Tussen de dijk en de IJssel liggen de uiterwaarden. Dit zijn (van west naar oost) de Naters, Scherenwelle, Koppelerwaard en Vreugdenrijkerwaard. Deze gebieden zijn aangewezen als Natura 2000-gebied Rijntakken, wat inhoudt dat (een deel van) de aanwezige flora en fauna wettelijke bescherming kent. De uiterwaarden van het traject Mastenbroek-IJssel maken onderdeel uit van deelgebied Uiterwaarden IJssel. Deze uiterwaarden zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn met daarbinnen delen die tevens aangemeld zijn onder de Habitatrichtlijn. Het gaat om bestaande natuur, maar ook om nog te ontwikkelen natuur. De dijktaaluds liggen buiten het aangewezen Natura 2000-gebied. Naast de Natura 2000 gebieden is vrijwel het gehele buitendijkse gebied aangewezen als ecologische verbindingzone van het natuurnetwerk Nederland. Naast natuurwaarden zien we ook dat verschillende gronden in gebruik zijn voor de landbouw. In IJsselmuiden zien we ook enkele woonboten en bedrijvigheid in de uiterwaarden.

Landschappelijke kenmerken

In het Perspectief Dijken in Overijssel (Bosch Slabbers, 2017) wordt de IJsseldijk gekenmerkt als een laagland rivierdijk met van oudsher getijde meanders. De ondergrond is doorgaans een lage oeverwal met een laag achterland. De dijk is relatief hoog (3-5 m boven maaiveld) en heeft een tracé met lome bogen en lichte slingers. De oeverwallen zijn hier, ten opzichte van de rivier stroomopwaarts, lager en smaller en de uitwaarden zijn weids. De dijk Mastenbroek-IJssel is zo'n smalle oeverwal met daarachter een komgrondengebied. Achter de dijk ligt Polder Mastenbroek welke onderdeel uitmaakt van het Nationaal Landschap IJsseldelta.

Ondergrond

Aan de ondergrond kan men veel aflezen over de geschiedenis van een gebied. Zo zijn er in ieder geval archeologisch waardevolle gebieden te verwachten in de omgeving van IJsselmuiden, Nieuwstad en Wilsum en ter plaatse van de boerenerven. Naast archeologie brengen we ook de ligging van kabels en leidingen en de kwaliteit van de bodem in beeld. Daarnaast weten we op basis van historisch vooronderzoek welke gebieden langs de dijk verdacht zijn als het gaat om achtergebleven of gedumpte conventionele explosieven als gevolg van de Tweede Wereldoorlog.

Bodemdaling

Polder Mastenbroek is een veenweidegebied met een 2 tot 4 meter dikke laag met zeer licht organisch materiaal. De ondergrond is daarnaast zeer gevarieerd en er is sprake van bodemdaling in dit gebied. Door ontwatering van veen- en kleigebieden daalt de bodem achter en onder de dijk.

2.4 Toekomstige ontwikkelingen langs de dijk

In het projectgebied spelen diverse ontwikkelingen. Samen met overheden en gebiedspartners is gekeken welke ontwikkelingen samenhangen met de dijkversterking en waar mogelijk maatschappelijke winst is te behalen door samen te ontwerpen en/of te realiseren. Dit noemen we meekoppelkansen. Daarnaast is in beeld gebracht welke projecten in of in de buurt van het projectgebied spelen. Dit noemen we de raakvlakprojecten.

Mogelijke meekoppelkansen

In de verkenningsfase wordt de haalbaarheid van de mogelijke meekoppelkansen onderzocht. Aan het eind van de verkenningsfase, bij besluitvorming over het Voorkeursalternatief moet duidelijk zijn of de meekoppelkansen samen met de plannen

van de dijkversterking verder worden uitgewerkt. De gemeente Kampen denkt aan de volgende te onderzoeken mogelijke meekoppelkansen:

- groot onderhoud van de Zwolseweg in IJsselmuiden;
- aansluiting herstructurering industriegebied Spoorlanden op de dijk;
- aansluiting toeristische onderdoorgang Stadsbrug op de dijk;
- herinrichting van het stationsplein IJsselmuiden.

In paragraaf 6.1.2 gaan we nader in op de manier waarop je kansen kunt aandragen en wat daarin belangrijk is.

Raakvlakprojecten en autonome ontwikkelingen

Daarnaast zijn verschillende projecten in beeld die momenteel worden uitgevoerd of juist op de lange termijn - na de dijkversterking - plaatsvinden. Meekoppelen met de dijkversterking is voor deze ontwikkelingen niet mogelijk of biedt niet of nauwelijks meerwaarde. Bij deze ontwikkelingen kan onderscheid worden gemaakt tussen vastgestelde plannen en opgaven / ontwikkelingen die misschien in de toekomst concreet worden voor dit gebied.

In polder Mastenbroek vinden verschillende projecten plaats die een mogelijk raakvlak hebben met dit project. De belangrijkste zijn:

- aanpak Grafhorsterweg;
- verkabeling 110 kV leiding bij 's-Heerenbroek;
- mogelijke waterberging Blekerijweg IJsselmuiden;
- aansluiting herontwikkeling woningbouw Kop van Spoorlanden op de dijk;
- ontwikkeling Schans-Buitenwacht in IJsselmuiden enkele kleinschalige woningbouwlocaties aan de dijk in Wilsum;
- werkzaamheden aan wegen nabij de dijk;
- stadspaviljoen.

Dijkversterkingen van naburige dijktrajecten door WDOdelta:

- Stadsdijken Zwolle: aansluitend aan het projectgebied vindt de dijkversterking van de stadsdijken van Zwolle plaats. De uitvoering van dit project is gestart in 2023 en al gereed voordat het project Mastenbroek-IJssel in uitvoering gaat.
- IJsselwerken: aan de zuidkant van het projectgebied wordt de IJsseldijk tussen Zwolle en Olst vanaf de Spooldersluis versterkt. De plannen van dit project worden momenteel nog verder uitgewerkt.

Toekomstige gebiedsopgaven

Daarnaast zijn er verschillende gebiedsopgaven die in de toekomst misschien concreet worden. Met de initiatiefnemers van deze gebiedsopgaven zijn afspraken gemaakt over afstemming en communicatie. Er is geen sprake van een gezamenlijke integrale gebiedsontwikkeling, omdat deze gebiedsopgaven nog onzeker zijn, de uitvoeringsfasen niet op elkaar aansluiten en de dijkversterkingsopgave urgent is.

Het gaat hier om mogelijke ontwikkelingen vanuit de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW), Provinciaal programma landelijk gebied (PPLG), mogelijke verontdieping van de IJssel bij IJsselmuiden (in het kader van Integraal Riviermanagement) en het haalbaarheidsonderzoek naar een mogelijke drinkwaterwinning in de Koppelerwaard. Ook is er een N2000-opgave in de Koppelerwaard en langs een aantal oevers langs de IJssel een KRW-opgave. Ook de andere dijken rond de polder Mastenbroek moeten in de toekomst versterkt gaan worden. Het dijktraject 'Mastenbroek-Stadshagen' staat op het landelijke HWBP-programma met start Verkenning vanaf 2026. Aan de noordwestelijke zijde sluit het dijktraject aan op het traject IJsselmuiden-Genemuiden en Ramspol-IJsselmuiden. Deze

dijkversterkingsprojecten staan geprogrammeerd op het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma met start Verkenning na respectievelijk 2032 en 2038. Deze plannen zijn nog niet definitief.

3 De opgave

De dijk moet worden versterkt. We versterken nu zodat de dijk weer voldoende veiligheid biedt en in 2050 aan de norm voldoet. Daarmee bereiden we ons voor op de toekomst en voldoen we aan de Waterwet. Dit hoofdstuk beschrijft de waterveiligheidsopgave die de basis is voor de dijkversterking. Ook gaat het dieper in op de vraag waarom dijkversterking nodig is.

3.1 Een veilige dijk, nu en in de toekomst

Onze dijken worden elke 12 jaar beoordeeld of ze nog voldoen aan wettelijk vastgelegde waterveiligheidseisen, een soort van APK voor de dijk. Dit zijn normen waaraan dijken moeten voldoen. De norm voor de IJsseldijk tussen de Spooldersluis en IJsselmuiden geeft aan dat de dijk een overstromingskans heeft van 1/3.000 per jaar.

Waarop worden de dijken in Nederland beoordeeld?

In de Waterwet zijn veiligheidsnormen vastgelegd waaraan de primaire waterkeringen moeten voldoen. Vanaf 1 januari 2017 zijn de veiligheidseisen (normen) geactualiseerd en vastgelegd. Deze veiligheidseisen zijn tot stand gekomen met een risicobenadering: de normen hangen niet alleen samen met de kans op een overstroming, maar houden ook rekening met de gevolgen van een overstroming. Onder andere op hoeveel inwoners de gevolgen effect hebben en wat de economische gevolgen van een overstroming zijn, bepaalt daarbij de hoogte van de norm. Voor Mastenbroek-IJssel is de overstromingskansnorm wettelijk vastgesteld op 1/3.000^e per jaar.

Uit de beoordeling van dit traject blijkt dat 10,8 km van de 14,6 km niet voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen. Het deel van de IJsseldijk tussen de Spooldersluis tot en met de dijk rond Westenholte en het hoge deel van de dijk in het dorp Wilsum zijn sterk en hoog genoeg en hoeven niet versterkt te worden. Figuur 3 geeft de delen van de dijk weer die versterkt moeten worden. In de verkenningsfase de komende jaren wordt onderzocht tot waar de dijk moet worden versterkt.

Figuur 3 Waterveiligheidsopgave traject 10-3 Mastenbroek-IJssel (zichtjaar 2080)

3.2 Een ingepaste en duurzame dijk

Aandacht voor een goede landschappelijke inpassing en behoud van ruimtelijke kwaliteit is een basis uitgangspunt binnen alle dijkversterkingsprojecten. Daarbij hebben we oog voor kansen voor maatschappelijke meerwaarde die van betekenis zijn voor het gebied waar we deze dijkversterking realiseren. Gedurende het ontwerpproces van deze

dijkversterking zorgen we voor een goede landschappelijke inpassing door te ontwerpen aan de hand van een nog op te stellen ruimtelijk kwaliteitskader.

Wij geven invulling aan duurzaamheid door de dijkversterking zoveel mogelijk recyclebaar en klimaatneutraal uit te voeren en de dijk zo te versterken dat een volgende dijkversterking te realiseren tegen maatschappelijk verantwoorde kosten (we houden rekening met de uitbreidbaarheid van de dijk). Ook onderzoeken we kansen voor het toepassen van gebiedseigen grond bij het versterken van de dijk.

3.3 Waarom is de dijk afgekeurd?

Een dijk kan op meerder manieren zijn functie verliezen en doorbreken. Dit worden faalmechanismen genoemd. De IJsseldijk is afgekeurd op verschillende faalmechanismen. Dit zijn onder andere hoogte (overloop en overslag), piping, stabiliteit binnenwaarts. In figuur 4 is toegelicht hoe deze faalmechanismen werken.

Figuur 4 Faalmechanismen dijkversterking

Randvoorwaarden en uitgangspunten

Voor elk project gelden randvoorwaarden en uitgangspunten. De meeste uitgangspunten voor een dijkversterking zijn landelijk en wettelijk vastgelegd, zoals het Beoordelings- en ontwerpinstrumentarium. Een aantal uitgangspunten zijn gebiedspecifiek en worden door het waterschap vastgesteld.

Hoe langer we vooruit kijken, hoe groter de onzekerheden zijn. In dit project heeft het waterschap voor de bodemdaling en klimaatverandering een inschatting gemaakt. De komende jaren blijven we onderzoek doen naar de opbouw van de dijk en bodem omdat dit ons inzicht geeft in de exacte opgave. Daardoor krijgen we een steeds beter beeld van de omvang van de dijkversterking en hoe we het ontwerp het beste in de omgeving in kunnen passen.

Bodemdaling

De bodem achter en onder de dijk daalt. De waterstand vóór de dijk blijft echter hetzelfde en neemt zelfs toe in de toekomst. De inschatting van de omvang van de bodemdaling is daarom van groot belang voor de hoogte van de versterkte dijk. Daarom maken we een onderbouwde inschatting van de bodemdaling per dijkvak op basis van meetgegevens uit de praktijk. We gebruiken hiervoor onder andere satellietgegevens van de afgelopen 6 jaar.

Klimaatverandering

Klimaatverandering is in ontwikkeling en we worden steeds opnieuw en vaker geconfronteerd met de gevolgen. Zo weten we steeds meer over de gevolgen van klimaatverandering op bijvoorbeeld de waterstanden op de IJssel en het IJsselmeer. Vanuit nieuwe inzichten over waterstanden en wind worden de resultaten regelmatig bijgesteld op basis van de laatste klimaatinzichten. Naar verwachting komt er in 2024 een nieuwe studie beschikbaar die inzicht geeft in de grootte van extreme afvoeren (waterstanden en golven) op de IJssel. Wij nemen deze nieuwe inzichten mee in de verkenningsfase indien deze op tijd beschikbaar komen.

4 Hoe word ik betrokken?

Dijken versterken doen we door rekening te houden met omliggende belangen, met oog voor het landschap en respect voor de waarden in het gebied. WDO Delta heeft de ambitie de omgeving te betrekken bij dit project om te komen tot maatschappelijk begrip voor de opgave en het proces en een bestuurlijk gedragen oplossing die bijdraagt aan de realisatie van de doelen van het waterschap. We doen dit project ‘in verbinding met de omgeving binnen vooraf gestelde kaders’. Dit betekent dat u mee kunt doen en mee kunt praten over onderwerpen waarvan de kaders bekend zijn.

Wij willen belanghebbenden en geïnteresseerden betrekken omdat we:

- er waarde aan hechten dat iedereen die woont achter de IJsseldijken zich bewust is van het belang van waterveiligheid;
- ons bewust zijn dat de opgave de leefomgeving van belanghebbenden raakt en willen begrijpen welke belangen en zorgen er zijn;
- belangen van anderen en kansen zoveel mogelijk willen meenemen binnen de kaders en randvoorwaarden van het project;
- ervan overtuigd zijn dat de kennis van bewoners uit het gebied bijdraagt aan de kwaliteit van de plannen;
- de samenwerking met de bestuurlijke en maatschappelijke partners essentieel vinden om te komen tot een geaccepteerd besluit.

4.1 Mee doen en meepraten

In de verkenning worden belanghebbenden op verschillende momenten betrokken. U kunt helpen met het aandragen van informatie over belangrijke waarden en belangen in uw omgeving, kansen en oplossingen voor de dijkversterkingsopgave. De belangrijke momenten in deze fase van het project zijn in tabel 1 aangegeven:

Belangrijke momenten	Formeel	Informeel
Voorjaar 2024	Reactie op dit startdocument	Startbijeenkomst en gesprekken omgeving, aandragen van informatie, kansen en oplossingsrichtingen
Eind 2024	Reactie op Notitie Reikwijdte en Detailniveau	Dijkbijeenkomst
In 2025		Meedoen en meepraten uitwerking kansrijke alternatieven
Begin 2026	Reactie op concept VKA	Dijkbijeenkomst

Tabel 1 Formele en informele momenten verkenning

Aandragen van informatie over uw omgeving

Heeft u specifieke kennis over natuur, milieu, archeologie of cultuurhistorie of andere informatie over waarden of belangen in het gebied? Dan komen we graag met u in contact tijdens één van de kleinere bijeenkomsten die we organiseren in stap 1 (meer daarover leest u in paragraaf 5.1). Wilt u toch liever schriftelijk reageren dan ontvangen wij deze informatie graag voor 2 april 2024 zodat we hiermee de basisinformatie op orde kunnen brengen.

Aandragen van meekoppelkansen

Een dijkversterking biedt ook kansen die naast waterveiligheid, andere functies toevoegen en maatschappelijke meerwaarde in zich hebben. Dit noemen we

meekoppelkansen. Dit kunnen kansen zijn die in samenhang met de dijkversterking worden gerealiseerd zodat de omgeving daarvoor maar éénmalig op de schop hoeft en zodoende maatschappelijke meerwaarde kan worden bereikt. Daarnaast draagt het meekoppelen bij aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving of voorkomt het hinder voor de omgeving door meerdere ruimtelijke ingrepen tegelijkertijd uit te voeren. Eventuele extra kosten die het meekoppelen met zich meebrengt moeten door de initiatiefnemer van die meekoppelkansen bijeen worden gebracht.

In de verkenningsfase van het project is het aandragen van meekoppelkansen gericht op de openbare ruimte op de dijk. Heeft u mogelijke kansen dan komen we graag met u in contact tijdens één van de kleinere bijeenkomsten die we organiseren in stap 1 (meer daarover leest in paragraaf 5.1). Wilt u toch liever schriftelijk reageren dan ontvangen wij deze informatie graag voor 2 april 2024 zodat we dit mee kunnen nemen in het onderzoek naar de kansrijkheid van meekoppelkansen. Bij twijfel of de meekoppelkans in deze fase van de dijkversterking relevant is, denkt het projectteam graag met u mee. Daarvoor kunt u contact opnemen met de omgevingsmanager van het project.

In de planuitwerkingsfase (vanaf 2026) zijn de meekoppelkansen die gaan over uw eigen perceel aan de dijk relevant. Die kansen horen we graag in de planuitwerkingsfase van het project omdat wij in deze fase de haalbaarheid in combinatie met de dijkversterking kunnen beoordelen.

Aandragen van oplossingen

In de verkenningsfase wordt een afweging gemaakt tussen verschillende alternatieven. Elk alternatief bestaat uit een combinatie van maatregelen die samen de waterveiligheidsopgave oplossen. De waterveiligheidsopgave is bepaald aan de hand van de faalmechanismen die eerder in hoofdstuk 3 zijn genoemd.

Deze paragraaf beschrijft verschillende denkrichtingen voor de oplossingen waarmee de IJsseldijk mogelijk kan worden versterkt. De meest voor de hand liggende en gangbare denkrichtingen voor deze dijkversterking hebben wij in beeld gebracht in figuur 5. Waaraan kan worden gedacht als het gaat om maatregelen waarmee de dijk moet worden versterkt. Deze denkrichtingen zijn opgesteld op basis van ervaringen van andere dijkversterkingen en kennis van de opbouw van de dijk.

De volgende denkrichtingen worden in ieder geval onderzocht in dit project:

- Dijkversterkingsmaatregelen aan buitendijkse zijde (rivierzijde)
- Dijkversterkingsmaatregelen aan binnendijkse zijde (landzijde)
- Dijkversterking door middel van constructies in de dijk

Een oplossing 'in grond' aan de binnendijkse zijde van de dijk. In veel gevallen zal er een talud of berm van grond aan de polderzijde van de dijk worden gelegd.

Een oplossing met een constructie, bijvoorbeeld een damwand in de kruin of binnendijkse zijde van de dijk. Een constructie kan meerdere faalmechanismen oplossen afhankelijk van de hoogte, diepte en locatie in het dwarsprofiel.

Figuur 5 Denkrichtingen dijkversterkingen

Heeft u aanvullingen, ideeën of ziet u andere oplossingen dan komen we graag met u in contact tijdens één van de kleinere bijeenkomsten die we organiseren in stap 1 (meer daarover leest in paragraaf 5.1). Belangrijk daarbij is het volgende: om uw bijdrage mee te kunnen nemen in het onderzoek naar alternatieven, moet de oplossing bijdragen aan het waterveiligheidsprobleem. Het waterschap kijkt vervolgens ook of uw oplossing realistisch en past binnen de randvoorwaarden die gelden voor de dijkversterking. De randvoorwaarden zijn dat de oplossing:

- de waterveiligheidsopgave oplost.
- technisch kan worden gemaakt;
- vergunbaar is binnen de kaders van wet- en regelgeving;
- te financieren is.

Wilt u toch liever schriftelijk reageren dan ontvangen wij deze informatie graag voor 2 april 2024, zodat de inbreng op tijd kan worden beoordeeld.

4.2 Hoe kan ik meedoen?

Wilt u meedoen of op de hoogte blijven van het project? Dit kan op verschillende manieren. In paragraaf 5.1 maken we dit concreet door per stap aan te geven op welke wijze u wordt betrokken.

Dijkbijeenkomsten: Het waterschap organiseert voorafgaand aan besluitvorming, bijeenkomsten waar belanghebbenden en geïnteresseerden worden geïnformeerd over de voortgang van het project. Over de formele stukken die ter inzage worden gelegd geeft het waterschap een toelichting. Tijdens deze bijeenkomsten is het projectteam aanwezig om met u in gesprek te gaan en uw vragen te beantwoorden.

Gesprekken omgeving: In kleinere bijeenkomsten gaan we op verschillende momenten in gesprek met belanghebbenden en geïnteresseerden over specifieke onderwerpen binnen de dijkversterking.

Keukentafelgesprekken: In de planuitwerkingsfase en de voorbereiding daarop wordt elke grondeigenaar waarvan het eigendom wordt geraakt door de dijkversterking, individueel betrokken. In de planuitwerkingsfase maakt het waterschap afspraken met grondeigenaren over het tijdelijk of permanent gebruik van benodigde gronden voor de dijkversterking.

Communicatie en informatie over het project

Gedurende het project worden alle geïnteresseerden via digitale nieuwsbrieven, social media en de projectwebsite op de hoogte gehouden van ontwikkelingen en voortgang van het project. De projectwebsite www.wdodelta.nl/mastenbroek-ijsseel biedt de meest

actuele informatie over het project en contactinformatie over hoe u ons kunt bereiken of informatie kan opvragen.

5 Aanpak van het project

Dit hoofdstuk beschrijft de aanpak van het project op hoofdlijnen, de verschillende stappen om te komen tot een voorkeursalternatief en op welke wijze de afweging tot het voorkeursalternatief plaatsvindt. Tot slot beschrijft het de bestuurlijke samenwerking in dit project.

5.1 Aanpak op hoofdlijnen

Verkenning stap 1

In de verkenning bekijken we samen met overheden, bewoners en maatschappelijke organisaties welke oplossingen er zijn om de dijk te versterken. In de eerste stap van de verkenning wordt onderzocht welke oplossingen kansrijk zijn om verder te onderzoeken. Dit wordt vastgelegd in de notitie kansrijke alternatieven. Ook wordt in deze stap de huidige ruimtelijke kwaliteit van het gebied beschreven in een Ruimtelijk Kwaliteitskader die handvatten geeft voor een goede landschappelijke inpassing van het dijkontwerp.

Wanneer noemen we een alternatief kansrijk?

Een kansrijk alternatief lost de waterveiligheidsopgave op, is technisch maakbaar, vergunbaar, en betaalbaar. Oplossingen die hier niet aan voldoen zijn daarmee geen haalbaar alternatief voor de dijkversterking.

Het waterschap organiseert in stap 1 een startbijeenkomst voor de omgeving. In deze bijeenkomst kunt u met het projectteam in gesprek over de dijkversterking. Daarna gaat het projectteam in kleinere bijeenkomsten met u in gesprek over de nut en noodzaak van deze dijkversterking, waarden van het gebied, kansen en oplossingsrichtingen. Deze bijeenkomsten dragen bij aan bewustwording over waterveiligheid, geven inzicht in belangrijke waarden in het gebied en zorgen voor een nadere kennismaking met het gebied en het projectteam.

Verkenning stap 2

In stap 2 van de verkenning worden de kansrijke alternatieven uitgewerkt met de omgeving en worden de voor- en nadelen in beeld gebracht. Aan het eind van de verkenning wordt een afweging gemaakt voor een concept-Voorkeursalternatief (VKA). Dit concept-VKA wordt besproken met bewoners en belanghebbenden. De verkenning eindigt met het nemen van het besluit over het Voorkeursalternatief door het Algemeen Bestuur van het waterschap. Het doel is een goed onderbouwd en bestuurlijk vastgesteld Voorkeursalternatief (VKA) dat waterveilig, vergunbaar, financieel en maakbaar is.

Wat is het voorkeursalternatief?

Een voorkeursalternatief (VKA) legt de beste hoofdroplossing voor de dijkversterking vast. Het VKA geeft bijvoorbeeld aan of de dijkversterking met een constructie, een grondoplossing of een combinatie hiervan wordt uitgevoerd. Ook stelt het VKA randvoorwaarden voor de uitwerking van het dijkontwerp in de volgende fase. Dit zijn randvoorwaarden aan bijvoorbeeld het ruimtebeslag, de hoogte en de wijze van inpassing in het landschap.

Na het publiceren van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau gaan we in stap 2 in kleinere bijeenkomsten in gesprek over de kansrijke alternatieven en wordt stapsgewijs toegewerkt naar het concept voorkeursalternatief. Dit doen we vanuit de overtuiging dat samen ontwerpen leidt tot een beter plan.

Planuitwerking

Het voorkeursalternatief wordt in de planuitwerkingsfase (verwachting: 2026 -2028) verder uitgewerkt tot een dijkontwerp dat gereed is voor de realisatie van de dijkversterking. In deze fase werken we het voorkeursalternatief in overleg met belanghebbenden en bewoners uit tot concrete plannen. Het ontwerp wordt gemaakt, de vergunningen aangevraagd, er worden onderzoeken in en rond de dijk uitgevoerd en we gaan in gesprek met grondeigenaren en bewoners uit de dorpen en aan de dijk. Het ontwerp voor de dijkversterking wordt vastgelegd in een Projectbesluit.

Uitvoering

Volgens de huidige planning wordt de dijkversterking vanaf 2029 uitgevoerd.

5.2 De afweging tot het voorkeursalternatief

Voor een zorgvuldig besluit over een voorkeursalternatief, worden de voor- en nadelen van de oplossingen in beeld gebracht en afgewogen. Om goed onderbouwd een voorkeursalternatief te selecteren, hanteert het waterschap hiervoor een zogeheten afwegingskader, zie tabel 2. Dit kader is afgeleid uit de eisen van het Hoogwaterbeschermingsprogramma en bestaat uit drie thema's: techniek, impact op de omgeving en kosten.

	Techniek: Beoordeling van de technische haalbaarheid van de alternatieven. Belangrijke vragen die hierbij beantwoord worden zijn: Wordt het gehele veiligheidsprobleem opgelost voor nu en in de toekomst? Zijn de alternatieven technisch mogelijk en betrouwbaar? In welke mate zijn de alternatieven in de toekomst uit te breiden en zijn makkelijk te beheren en onderhouden?
	Impact op omgeving: Op basis van onderzoeken en inventarisaties wordt de impact van de alternatieven op de omgeving bepaald. De wijze waarop de impact op het milieu, de woon-, werk- en leefomgeving wordt bepaald is toegelicht in tabel 3. Aan de hand van de beoordeling wordt de vergunbaarheid van het alternatief bepaald.
	Kosten: Beoordeling van de alternatieven op de verwachte totale kosten over de gehele levensduur van de maatregel. Deze kosten bestaan uit de investeringskosten (kosten voor de aanleg van de dijk) en de beheer- en onderhoudskosten voor de komende 100 jaar.

Tabel 2 Thema's afwegingskader

Voor het thema 'impact op de omgeving' zijn de onderliggende sub-thema's toegelicht en in tabel 3 nader omschreven. Het uitgewerkte afwegingskader voor het in beeld brengen van de milieueffecten wordt opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).

Sub-thema	Toelichting
Natuur	Onderzoek in hoeverre dijkversterking invloed heeft op het ecologisch systeem. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde gebieden, soorten, de ecologische waterkwaliteit en houtopstanden. Effecten kunnen optreden als gevolg van direct ruimtebeslag van de dijk, of indirect door verstoring van leefgebieden tijdens de aanlegfase. Op basis van bureauonderzoek en veldinspectie wordt middels een natuurtoets ingeschat welke waarden er in het gebied zitten, of deze door het project geraakt worden en of vervolgonderzoek en een passende beoordeling nodig is.

Rivierkunde	<i>Buitendijkse aanpassingen aan de dijk hebben invloed op de rivier. De effecten van de verschillende alternatieven op de rivierwaterstanden brengen we in beeld. Voor buitendijkse alternatieven wordt het effect op de rivier bepaald aan de hand van het wettelijk Rivierkundig Beoordelingskader (RBK).</i>
Waterkwantiteit- en kwaliteit	<i>Grond- en oppervlaktewatersystemen (kwaliteit en kwantiteit) kunnen verstoord worden door graafwerkzaamheden, door het plaatsen van constructies of door het aanbrengen van verhardingen zoals asfalt. Een damwand kan de grondwaterstromen mogelijk onderbreken en een dijkverbreding kan effect hebben op de loop van de watergangen. We brengen de ligging van de watergangen en sloten in beeld net als de aanwezigheid van eventuele peil regulerende kunstwerken zoals stuwtjes en inlaten. Ook de waterkwaliteit wordt in beeld gebracht net als de grondwaterstanden.</i>
Bodemopbouw en kwaliteit	<i>We brengen de bodemopbouw en kwaliteit in beeld door bodemonderzoek te doen en bureaustudies uit te voeren.</i>
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	<i>De dijk vormt een heldere lijn in het landschap tussen de buitendijkse uiterwaarden en de bebouwing en het agrarisch gebied binnendijs. De monumentale waarde van de dijk, de landschappelijke kwaliteiten en de mogelijke archeologische waarden in het gebied kunnen aangetast worden door de dijkversterking. In de verkenningsfase wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan deze aspecten. Door middel van veldbezoek, archeologisch- en cultuurhistorisch bureauonderzoek wordt inzichtelijk wat de kwaliteit van het gebied zijn. Afhankelijk van de uitkomsten van het bureauonderzoek en het VKA wordt in de planuitwerkingsfase nader veldonderzoek uitgevoerd.</i>
Woon-, werk- en leefmilieu	<i>Ruimtebeslag op woningen of hinder tijdens de uitvoering zijn voorbeelden van belangrijke effecten die op kunnen treden met de versterking van de dijk. Onderzoek naar de huidige situatie van de woon-, werk- en leefomgeving wordt uitgevoerd om de effecten goed in te kunnen schatten. Door middel van gesprekken over omgevingswaarden en het aandragen van informatie hierover wordt duidelijk welke belangen er zijn en hoe die mogelijk beïnvloed worden.</i>
Landbouw	<i>Ruimtebeslag op landbouwareaal en gevolgen voor bedrijfsvoering zijn voorbeelden van belangrijke effecten die op kunnen treden met de versterking van de dijk. Onderzoek naar de huidige situatie wordt uitgevoerd om de effecten goed in te kunnen schatten. Door middel van gesprekken over deze waarden en het aandragen van informatie hierover wordt duidelijk welke belangen er zijn en hoe die mogelijk beïnvloed worden.</i>
Recreatie	<i>Bestaande recreatieve verbindingen brengen we in beeld. Dit kunnen wandel- en fietsroutes zijn, onderdeel van netwerken en recreatieve knooppunten en bijbehorende voorzieningen zoals bankjes, rustpunten en horecapunten. We brengen deze belangen in beeld en kijken hoe die mogelijk beïnvloed worden door de dijkversterking.</i>
Verkeer en infrastructuur	<i>Bestaande structuren brengen we in beeld. We kijken hoe die mogelijk beïnvloed worden door de dijkversterking.</i>
Kabels en Leidingen	<i>Bestaande kabel- en leidingtracés brengen we in beeld. De mate waarin deze worden beïnvloed door de dijkversterking brengen we in beeld.</i>

Tabel 3 Toelichting sub-thema's 'impact op de omgeving'

Een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van waterveiligheidsmaatregelen in de omgeving en behoud van ruimtelijke kwaliteit is onderdeel van de uitwerking van elk van de oplossingen.

5.3 Bestuurlijke samenwerking

WDODelta is verantwoordelijk voor het tijdig realiseren van waterveiligheid met een verantwoorde besteding van belastinggeld. Vanwege deze verantwoordelijkheid is het waterschap trekker en neemt het bestuur van waterschap Drents Overijsselse Delta de belangrijkste besluiten in dit project ten aanzien van de waterveiligheid in haar werkgebied.

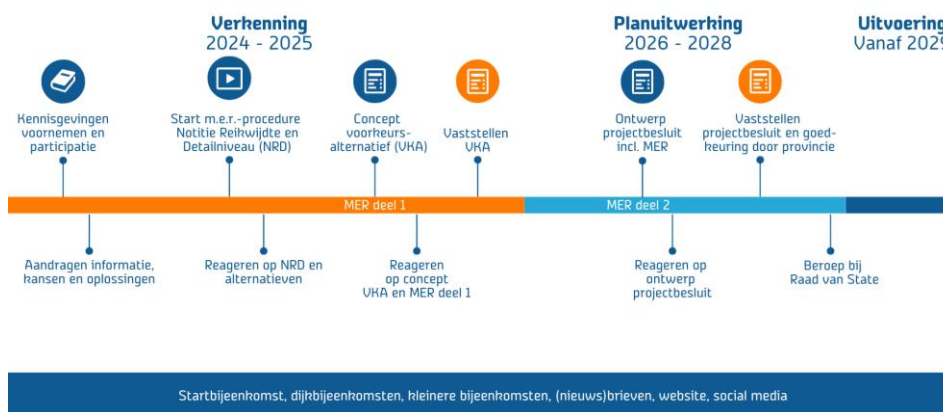
We doen dit project in nauwe samenwerking met provincie Overijssel, Rijkswaterstaat en de gemeenten Kampen en Zwolle. Deze overheden zijn bevoegd gezag voor een of meer benodigde vergunningen en procedures en hebben zij, naast de rol van bevoegd gezag een zwaarwegende adviserende rol richting het waterschap. Daarnaast kunnen zij initiatiefnemer zijn van één of meerdere meekoppelkansen. De Bestuurlijke Begeleidingsgroep bestaat uit waterschap Drents Overijsselse Delta (voorzitter), Rijkswaterstaat Oost Nederland, Provincie Overijssel, gemeente Kampen en gemeente Zwolle.

6 Procedure

Om een dijkversterking te realiseren wordt een projectbesluit-procedure doorlopen. Dit hoofdstuk beschrijft de procedure en welke besluiten worden genomen om deze dijkversterking te kunnen uitvoeren.

6.1 Formele Besluitvorming

In Figuur 66 zijn de te doorlopen procedurestappen van de projectbesluit- en mer-procedure schematisch weergegeven. Boven de balk zijn de onderdelen van de formele besluitvorming weergegeven. Wij organiseren bijeenkomsten op het moment dat formele stukken ter inzage worden gelegd rondom de momenten die onder de balk zijn aangegeven.

Figuur 6 Procedurestappen en reactiemogelijkheden belanghebbenden

Start m.e.r.-procedure (Milieueffectrapportage): publicatie NRD

Dit is het eerstvolgende formele moment in de procedure na publicatie van dit startdocument. De notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) beschrijft welke kansrijke alternatieven (combinatie van oplossingen) worden onderzocht en op welke milieuaspecten deze wordt beoordeeld en afgewogen. De Provincie Overijssel is bevoegd gezag voor deze procedure. In de verkenning worden de milieueffecten beschreven in MER Deel 1. In de planuitwerkingsfase wordt dit uitgebreid met MER Deel 2, dit beschrijft de effecten van het uitgewerkte voorkeursalternatief (VKA) in meer detail.

(concept) Voorkeursalternatief

In de verkenningsfase wordt toegewerkt naar een VKA: de beste oplossing voor het waterveiligheidsprobleem. Aan het einde van de verkenningsfase wordt dit VKA bestuurlijk vastgesteld door het algemeen bestuur van het waterschap.

Het projectbesluit

In de planuitwerkingsfase wordt het VKA uitgewerkt en vastgelegd in een projectbesluit. Het projectbesluit bevat een beschrijving van het project, de permanente of tijdelijke maatregelen om het project te realiseren, grondverwervingsplan en maatregelen om nadelige effecten voor de omgeving te voorkomen of te compenseren. Deze informatie wordt onderbouwd in het MER (milieueffectrapport). Het ontwerp-projectbesluit wordt samen met het MER gedurende 6 weken ter inzage gelegd. In deze 6 weken heeft iedereen de mogelijkheid om op het plan te reageren. Na deze inspraak periode wordt het definitieve projectbesluit vastgesteld door het waterschap en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Provincie Overijssel. Op het goedgekeurde besluit kan men bezwaar aantekenen en in beroep gaan bij de Raad van State.

